

збереження та зміцнення цієї лідерської позиції, бібліотеці необхідно продовжувати активно відстежувати запити науковців, впроваджувати інноваційні сервіси та розвивати партнерські відносини з іншими структурними підрозділами університету.

LIBRARY THROUGH THE EYES OF SCIENTISTS: ANALYTICAL REVIEW OF THE SURVEY OF SCIENTISTS “LIBRARY AND YOU: YOUR OPINION MATTERS”

Rybalchenko O. M.

Deputy Director of the Scientific Library
State Biotechnological University
Kharkiv, Ukraine

Abstract: The article analyzes the results of a survey of scientific and pedagogical employees of the university on the role and effectiveness of the university library in the information support of their scientific activities. The level of user satisfaction with the range of services, including online resources, remote access and professional support, is assessed. The key areas of the library's activity are identified, which scientists consider the most significant, and proposals are made to improve the library's interaction with the scientific community. The results of the study confirm the leading position of the library in the university's information space and determine the priority areas of its further development.

Keywords: University library, information support, scientific and pedagogical workers, survey, user satisfaction, online resources, remote access, leadership position, information literacy, scientific communication, digital innovations

УДК 027.7:378.4(477.54-25)]:021.1:316.46

РУШІЇ ЗМІН: ПРОГРАМИ З РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ НАВИЧОК ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Лискова Катерина Андріївна

заступниця директорки Центральної наукової бібліотеки
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна

Центральна наукова бібліотека Каразінського університету активно сприяє розвитку лідерських компетенцій через проведення різноманітних

подій та програм для молоді. Організація заходів, таких як дискусійні клуби, тренінги та воркшопи, дозволяє студентам розвивати навички управління, командної роботи та критичного мислення. Також бібліотека створює простір для самовираження та ініціативи, де молодь має можливість не лише отримати нові знання, а й реалізувати власні ідеї та проєкти. Такі ініціативи допомагають формувати лідерів, здатних впливати на позитивні зміни в суспільстві та громадах.

Ключові слова: бібліотека, лідерство, програми, партнерство, відвідувачі, рушії змін, сталий розвиток

Сьогодні бібліотеки переживають етап трансформацій, який вимагає від них не тільки адаптації до нових технологічних та інформаційних реалій, але й розвитку власного потенціалу через зміцнення лідерських компетенцій. Сучасні академічні бібліотеки є активними учасниками соціальних і культурних змін. Команда Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету усвідомлює важливість розвитку лідерських навичок не тільки серед своїх співробітників, але й серед відвідувачів, тому вже декілька років реалізує програми, орієнтовані на підвищення лідерського потенціалу молоді, що сприяють особистісному зростанню, розвитку критичного мислення, навичкам управління проєктами та командній взаємодії.

З листопада 2024 року по лютий 2025 року було реалізовано програму Support Youth Leadership and Employability Skills Developing Club / Клуб розвитку навичок молодіжного лідерства та працевлаштування. У партнерстві із Корпусом Миру в Україні було розроблено концепцію проєкту та проведено пошук волонтера, що став фасілітатором клубу. Особистість лідера клубу та його власний досвід є окремим важливим фактором залучення молоді до таких проєктів. Мел Сеймур, фасілітатор клубу Пілотного проєкту віртуальної служби Корпусу Миру в Україні, мала необхідний лідерський досвід та навички із залучення молоді до суспільно-важливих проєктів, а головне

бажання працювати в якості волонтера із віртуальною аудиторією з України. Під час зустрічей клубу учасники не лише отримали знання, але і попрактикувались із такими лідерськими методиками, як Ікігай, «Компас» лідера та концепції Чотирьох шляхів (Four-Fold Way). Японська концепція Ікігай може бути надзвичайно корисною для молоді, оскільки вона допомагає знайти баланс між особистими прагненнями, професійними амбіціями та потребами суспільства, що є важливим у період формування особистості та початку кар'єрного шляху. Клуб розвитку навичок молодіжного лідерства та працевлаштування отримав схвальні відгуки від учасників та партнерів проєкту, що підтверджує важливість таких ініціатив з боку бібліотеки.

Лідерські програми для молоді, що реалізовувались на базі бібліотечного центру «Вікно в Америку» у партнерстві із міжнародними недержавними організаціями, це також і додаткові можливості для залучення молодих і активних відвідувачів до реалізації власних ідей в бібліотеці. Декілька років учасники лідерської програми для молоді «Community Leadership Program» після зустрічей з менторами та участі у практичних сесіях, мали можливість розробити власний волонтерський проєкт і провести подію у бібліотеці. Так, вже під час повномасштабного вторгнення була проведена низка онлайн заходів, присвячених екологічній проблематиці, і окремим важливим напрямком стали онлайн події із популяризації демократичних цінностей та свобод. Участь у програмах лідерства надала студентам можливість здобути практичні навички управління та лідерства, особливо в умовах викликів. Програма включає в себе самопізнання для визначення унікальних сильних сторін та стилів лідерства, стимулює інноваційне мислення та покращує здатність до вирішення проблем.

Лідерські програми для молоді сприяють формуванню рушіїв змін, а саме ключових факторів, що впливають на позитивні перетворення в суспільстві, організаціях та окремих індивідуальних життях. У бібліотечному середовищі, рушії змін можуть включати впровадження нових освітніх

програм, цифрових технологій, а також розвиток лідерських якостей серед працівників та читачів. Вони сприяють не лише інтелектуальному зростанню, а й створенню культурного простору, що забезпечує сталий розвиток громади.

Надзвичайно важливим є розвиток лідерських якостей не лише у користувачів бібліотеки, але і у співробітників. Саморозвиток і постійне вдосконалення професійних компетенцій сприяє підтримці бренду університетської бібліотеки. У 2018 році співробітник ЦНБ Катерина Лискова приймала участь у міжнародній програмі професійного обміну International Visitor Leadership Program, що була безпосередньо пов'язана із рушіями змін у бібліотечній галузі, та проходила у США. Результатом участі у цій програмі стала успішна реалізація декількох проєктів для молоді, а саме «Моя медійна супер сила», «Freedom camp» та запуск креативного технічного простору «Міккі» на базі бібліотеки. Програму «Freedom camp» було реалізовано у 2023 році у форматі дискусійного клубу, події якої об'єднали студентів різних закладів освіти, що обговорювали питання різних аспектів свободи та демократії. Модератором цього проєкту став користувач бібліотеки, студент Каразінського університету, випускник Програми обміну «Взаємодія» Рашид Білалов. До участі в онлайн дискусіях запрошувались громадські активісти, волонтери та активна молодь, що також сприяло створенню безпечного віртуального простору для самовираження та вільного обміну думками.

Академічна бібліотека має унікальну можливість бути майданчиком для формування нового покоління лідерів, які використовують інформаційні ресурси та наукові досягнення для вирішення сучасних викликів. Реалізація різноманітних програм для розвитку лідерських якостей сприяє не тільки інтелектуальному зростанню, а й створенню середовища для культурних і соціальних змін. Центральна наукова бібліотека, завдяки своїм ресурсам і ініціативам, має потенціал стати рушієм позитивних трансформацій, сприяючи розвитку лідерства, демократичних цінностей та громадянської активності та зміцнити свою роль як важливого елементу сталого розвитку суспільства.

**MOVEMENTS OF CHANGE: LEADERSHIP SKILLS DEVELOPMENT
PROGRAMS OF THE CENTRAL SCIENTIFIC LIBRARY OF KHARKIV
NATIONAL UNIVERSITY NAMED AFTER V. N. KARAZIN**

Lyskova Kateryna

Central Scientific Library

of V. N. Karazin Kharkiv National University

Kharkiv city, Ukraine

Abstract : *The Central Scientific Library of Karazin University actively promotes the development of leadership competencies through various events and programs for youth. Organizing events such as discussion clubs, trainings and workshops allows students to develop management, teamwork and critical thinking skills. The library also creates a space for self-expression and initiative, where young people have the opportunity not only to gain new knowledge, but also to implement their own ideas and projects. Such initiatives help to form leaders who are able to influence positive changes in society and communities.*

Keywords: *library, leadership, programs, partnership, visitors, change makers, sustainability*

УДК 023:378:005.551:316.46

**ФОРМУВАННЯ КОМАНДИ ЛІДЕРІВ У БІБЛІОТЕЦІ ЗАКЛАДУ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Сергієнко Ірина Герасимівна

директорка бібліотеки

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна

Розглядаються принципи і способи формування команди лідерів у бібліотеці університету. Визначені етапи формування команди, основні засади, на яких працює команда: довіра, взаємодопомога, розвинута емпатія. колективне мислення. Зазначена важлива роль наявності команди лідерів у колективі.

Ключові слова: лідерство, лідер, лідерські якості, командне лідерство, команда лідерів, емпатія, місія, бібліотека Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця